

СТАНОВИЩЕ

върху дисертация на тема:

„Психологическите последици от Ковид-19 пандемията в Република Гърция“

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Област на висше образование: 3. Социални, стопански правни науки,
професионално направление: 3.2. Психология

Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: Григориос Пасхалис Серетис - докторант към Катедра
„Психология“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“

Научен ръководител: доц. д-р Наташа Ангелова

Становище: доц. д-р Иван Стоянов, съгласно Заповед №
1165/22.05.25 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград

1. Актуалност на разглеждания в дисертацията научен проблем

Дисертационният труд разглежда глобалната пандемия от COVID-19 като ключово социално и здравно предизвикателство, което за известен период от време променя фундаментално начина на живот на хората оказва влияние на психичното здраве на населението. Това го прави изключително актуален и релевантен, тъй като пандемията е световен феномен с многостранни последици, от които здравните, социалните и икономическите аспекти са основни. Фокусът върху психичното здраве и предприетите обществените мерки съответства на съвременните научни изследвания и обществени дебати.

2. Данни за докторанта

В периода 05.07.2022 до 2025 година Григориос Серетис е докторант по педагогическа и възрастова психология. Процедурата по провеждане на настоящата защита е реализирана коректно. Изпълнени са минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и съответно по чл.24, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените публикации са свързани с темата на дисертацията и демонстрират изследователска компетентност.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Основният текст на дисертационния труд е с обем от 181 страници. Спазена е класическата структура: въведение, три основни глави, заключение, използвана литература и приложения. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи. Списъкът на използваната литература съответства на изложението и текста на дисертацията.

Оценявам теоретичната база на разработката като академична и адекватна на проблематиката. Уводният текст ясно и обхватно разкрива мотивацията на докторанта за избор на темата. Ясно формулираната цел, задачи и водеща хипотеза на цялостния дисертационен труд определят основните смислови акценти, свързани с разглежданата тема.

Първа глава разгръща теоретичния анализ върху развитието на пандемията от Covid -19, представя многоаспектен и задълбочен поглед върху психологическите последствия от пандемията и подчертава ролята на онлайн психотерапията като важна алтернатива за психична подкрепа в кризисни ситуации. Въпреки потенциала на дистанционните интервенции, се посочват редица етични, технически и практически предизвикателства, които трябва да бъдат преодоляни, за да се осигури ефективна и сигурна терапевтична помощ. Поставен е акцент върху темата, че юношите, хората живеещи в социална несигурност и лицата с хронични заболявания са особено уязвими групи. Изведени са защитните фактори, като родителска

подкрепа, сън, социална подкрепа и психологическа устойчивост, които се очертават като централни за предотвратяване на негативни последици. Предоставя убедителен социално-психологически прочит на една от най-сериозните невидими последици от пандемията – нарушаването на социалните връзки и засилването на стигмата. Коректно са представени предходни изследвания свързани с темата.

Изложението е организирано, въз основа на интерпретативния прочит на съвременни концепти от психологическата теория и социална практика.

След задълбочения анализ на основни понятия, направен в първата част, във втора глава е представена обосновката и технологията на проведеното емпирично изследване. В дискурса на аналитично разработения теоретичен модел на изследваното явление изследователската цел и работни хипотези са подходящо заложили и адекватно формулирани.

Обектът и предметът, както и задачите на изследването са описани ясно и достатъчно информативно. Докторанта демонстрира добри умения и компетентност при представянето на методиката, процедурата и статистическата обезпеченост на обработване на резултатите от изследването. Методическият инструментариум е описан детайлно и с логическа обосновка. Използвани са няколко валидирани психометрични инструменти за оценка на страха, депресията, тревожността и стреса – включително Въпросника за страха от коронавируса (FCQ), Въпросника за здравето на пациента (PHQ) и Скалата за депресия, тревожност и стрес (DASS-21). Описателната статистика, използвана в анализа, разкрива различни аспекти на психичното състояние на участниците, подчертавайки сложността на индивидуалните реакции към пандемията.

В трета глава е направен изчерпателен анализ на получените данни, придружен с необходимия обяснителен компонент. Изследването на нивата на страх от COVID-19, тежестта на депресията, както и аспектите на психичното здраве, измерени чрез скалата за депресия–тревожност–стрес,

предоставя цялостна картина на психологическия пейзаж в Република Гърция по време на пандемията. Разкрива разнообразните преживявания на хората, подчертавайки дълбочината на въздействието на пандемията върху психичното здраве.

Заклучението и направените изводи и препоръки са релевантни на цялостната концепция на представената разработка.

По отношение на процедурата и качеството на представената научна продукция не се регистрират нарушения. Дисертационният труд е оригинална научна разработка с определени достойнства.

Авторефератът синтезирано и точно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Обобщение: Настоящото изследване предоставя комплексен, емпирично валидиран и теоретично обоснован принос към разбирането на психичните последици от глобални здравни кризи в специфичен културен контекст.

4. Научни приноси

Напълно приемам формулираните приноси от Григориос Серетис и намирам основания за открояване на следните приносни моменти в теоретичен и практически аспект:

- Изследването обогатява международната литература, фокусирана върху психичното здраве като поставя акцент върху това, че психологическите реакции към пандемията не са хомогенни и следователно обобщенията на базата на глобални данни могат да пропускат важни културни и контекстуални елементи;
- Разширява съществуващите теоретични рамки чрез включването на демографски фактори като възраст, пол и образователен статус като потенциални модератори на психологическите ефекти от пандемията;
- Проверката на заложените хипотези е осъществена посредством

подходящ инструментариум и обработка на данните. Извършеният качествен и количествен анализ на резултатите е реализиран успешно;

- Като най-съществен принос определям формулираните изводи и препоръки, които са релевантни за клиничната практика, образованието в областта на психичното здраве, както и за разработването на здравни политики на местно и национално ниво.

5. Бележки, въпроси, препоръки

По същностните страни на основните тези и тяхното доказване в дисертацията нямам критични бележки.

6. Заключение.

На основата на гореизложения анализ на дисертацията на Григориос Пасхалис Серетис на тема: „Психологическите последици от Ковид-19 пандемията в Република Гърция“ давам своята ПОЛОЖИТЕЛНА оценка за труда и препоръчвам на уважаемото Научно жури да присъди ОНС „Доктор“ в научно направление 3.2. Психология /Педагогическа и възрастова психология/, като аз ще гласувам „ЗА“.

30.05.2025 г.

гр. В. Търново

Подпис:

(доц. д-р Иван Стоянов)

OPINION

on a dissertation work on the subject:

„The Psychological Consequences of the Covid-19 Pandemic in the Hellenic Republic“

for awarding the educational and scientific degree “PhD”

Field of higher education: 3. Social, Economic and Legal Sciences;

Professional area of activity: 3.2. Psychology

Doctoral program "Pedagogical and Developmental psychology"

Author: Grigorios Paschalis Seretis

Research Supervisor: Assoc. Prof. Natasha Angelova, PhD

Opinion: Assoc. Prof. Ivan Stoyanov, PhD

1. Relevance of the Scientific Problem Considered in the Dissertation

The dissertation examines the global COVID-19 pandemic as a key social and health challenge, which for a period of time fundamentally changes people's lifestyles and impacts the mental health of the population. This makes it extremely topical and relevant, as the pandemic is a global phenomenon with multifaceted consequences, of which health, social and economic aspects are fundamental. The focus on mental health and the public measures taken correspond to contemporary scientific research and public debates.

2. Data on the Doctoral Student

From 05.07.2022 to 2025, Grigorios Seretis is a doctoral student in pedagogical and developmental psychology. The procedure for conducting the

current PhD dissertation defense was implemented correctly. The minimum national requirements under Art. 2b, paragraphs 2 and 3, of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB) and Art. 24, paragraph 1, of the Implementing Regulations of the LDASRB are met. The submitted publications are relevant to the dissertation topic and demonstrate research competence.

3. Dissertation and Abstract Data

The main text of the dissertation is 181 pages long. The established classical structure for scientific research is respected: introduction, three main chapters, conclusion, references and appendices. The content of each chapter is divided into separate paragraphs. The list of references corresponds to the presentation and text of the dissertation.

I assess the theoretical basis of the work as academic and adequate to the issues involved. The introductory text clearly and comprehensively reveals the motivation of the doctoral student for choosing the topic. The clearly formulated goal, tasks and leading hypothesis of the entire dissertation work determine the main semantic accents related to the topic under consideration.

The first chapter develops the theoretical analysis of the development of the Covid-19 pandemic, presents a multifaceted and in-depth look at the psychological consequences of the pandemic, and emphasizes the role of online psychotherapy as an important alternative for psychological support in crisis situations. Despite the potential of remote interventions, a number of ethical, technical and practical challenges are identified that need to be overcome to ensure effective and safe therapeutic care. Emphasis is placed on the topic that adolescents, people living in social insecurity and people with chronic diseases are particularly vulnerable groups. Protective factors, such as parental support, sleep, social support and psychological resilience have been derived, which emerge as central to prevent negative consequences. It provides a compelling

socio-psychological reading of one of the most serious invisible consequences of the pandemic – breach of social relationships and intensification of stigma. Prior research relevant to the topic is correctly presented.

The body of the dissertation work is organized, based on the interpretive reading of contemporary concepts from psychological theory and social practice.

After the in-depth analysis of basic concepts, made in the first part, the second chapter presents the justification and technology of the empirical study conducted. In the discourse of the analytically developed theoretical model of the studied phenomenon, the research objective and working hypotheses are appropriately set and adequately formulated.

The object and the subject, as well as the tasks of the research, are described in a clear and sufficiently informative manner. The doctoral student demonstrates good skills and competence in presenting the methodology, procedure and statistical reliability of processing the research results. The methodological toolkit is described in detail and with a logical justification. Several validated psychometric instruments are used to assess fear, depression, anxiety and stress – including the Fear of Coronavirus Questionnaire (FCQ), the Patient Health Questionnaire (PHQ) and the Depression, Anxiety and Stress Scale (DASS-21). Descriptive statistics used in the analysis reveals various aspects of participants' mental state, highlighting the complexity of individual responses to the pandemic.

In the third chapter, a comprehensive analysis of the obtained data is made, accompanied by the necessary explanatory component. The study of the levels of fear of COVID-19, the severity of depression, as well as aspects of mental health, measured by the Depression–Anxiety–Stress Scale, provides a comprehensive picture of the psychological landscape in the Hellenic Republic during the pandemic. It reveals the diverse experiences of people, highlighting the depth of the pandemic's impact on mental health.

The conclusion and the findings and recommendations made are relevant to the overall concept of the presented work.

No violations are registered regarding the procedure and quality of the presented scientific production. The dissertation work is an original scientific work with certain merits.

The abstract reflects the content of the dissertation work in synthesized and accurate manner.

Summary: This study provides a comprehensive, empirically validated, and theoretically grounded contribution to understanding the psychological consequences of global health crises in a specific cultural context.

4. Scientific Contributions

I fully accept the formulated by Grigorios Seretis contributions and find grounds for highlighting the following points of contribution in a theoretical and practical aspect:

- The study enriches the international literature focused on mental health by emphasizing that psychological responses to the pandemic are not homogeneous and therefore generalizations based on global data may miss important cultural and contextual elements;
- Expands existing theoretical frameworks by including demographic factors such as age, gender, and educational status as potential moderators of the psychological effects of the pandemic;
- The verification of the hypotheses is carried out using appropriate tools and data processing. The qualitative and quantitative analysis of the results is successfully implemented;
- As the most significant contribution, I define the formulated conclusions and recommendations, which are relevant for clinical practice, education in the field of mental health, as well as for the development of health policies at the local and national level.

5. Notes, Questions, Recommendations.

I have no critical remarks on the essential aspects of the main theses and their proof in the dissertation.

6. Conclusion.

Based on the above analysis of Grigorios Seretis dissertation work on the subject: „The Psychological Consequences of the Covid-19 Pandemic in the Hellenic Republic“, I give my POSITIVE assessment of the work and recommend the respected Scientific Jury to award the PhD in scientific area of activity 3.2. Psychology /Pedagogical and Developmental psychology/, and I will vote for it.

30.05.2025

Veliko Tarnovo

Signature:

(Assoc. Prof. Ivan Stoyanov, PhD)